

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Πρόσληρωτέα εις Αθήνας
εφ' έκδοσιν.

Διά τους έντες της Έλλά-
δος συνδρομητάς δρ. 40.
Διά τους έκτος αὐτῆς » 12.

ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Παρά τοίς Κ. Κ. Διδασκά-
λοις και τοίς λαιστοτάτοις τῶν
Γαυδρομείων ἐν τῇ ἡμε-
ρατῇ.

Ἐν δὲ τῇ ἄλλοδαπῇ πα-
ρά τοίς Κ. Κ. Ἑλληνομίσις
Προξένοις και τοίς ἰδιαιτέ-
ροις ἐπιτρόποις τοῦ ἑκέ-
του. —

Ἐκδίδονται τρίς τοῦ
μηνός.

Ὅχι οὐ πολλά, ἀλλ' οὐ χρήσιμα ἀναγινώσκοντές
εἰσι σπουδαίοι. (ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ.)
Ἐάν ἦς φιλομαθής, ἔση και πολυμαθής. (ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.)

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Τοὺς μῆνας Ἰούλιον και Ἀύγουστον δὲν θὰ ἐκδοθῇ ἡ
Ἐφημερίς τῶν Φιλομαθῶν ἕνεκα κωλυμάτων σπου-
δαίων τοῦ Ἐκδότου, και ἕνεκα τῆς ἀπουσίας συνδρο-
μητῶν ἀπὸ τοῦ συνήθους σταθμοῦ τῶν. Τῶν δύο τού-
των μηνῶν τὰ φύλλα θὰ λάβωσιν οὐ συνδρομηταὶ κα-
τόπιον ὅλα ὡσα και ἀνελλιπῆ και ἐξαιρέτου βλῆς ἀ-
νάμεσα. Δ. ΠΣ.

ΛΟΓΟΣ

ἐκφωνηθεὶς ἐν Σπέτσαις τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς Δ. Β. Γ.
τοῦ διαδόχου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ,

ὑπὸ

τοῦ Κ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ ΑΝΑΡ. Χ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ.

«Ὁὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη» εἰς κοίρανος ἔστω,
«εἰς Βασιλεὺς, ... (Ἰλιάδ, Β. 204—205),

Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησέ ποτε ἐπὶ τῆς παραλίας
τῆς Τρωάδος, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ συλλόγου τῶν Πανελλ-
λήνων, ὁ πολυμήχανος τῶν Κεφαλλήνων ἡγήτωρ, ὁ
Λαερτιάδης Ὀδυσσεὺς, ὅτε συνεκρούοντο, πρὸς ἀλλήλους
ἐρίζοντες, τῶν πρυστώτων Ἑλλήνων οἱ ἔγκριτοι, τῶν
ὀπλαρχηγῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος οἱ ἔξοχοι, ἐν τῇ
περιουσίῳ ἐκείνῃ στρατείᾳ, καθ' ἣν τὰ παλληκάρια τῆς
ἐμελέτησαν τῶν βαρβάρων τὴν ταπεινώσιν, και νὰ ἐκ-
δικηθῶσι τὴν προσβληθεῖσαν ἐθνικὴν τιμὴν ἐξώρμησαν,
στόλους και στρατοὺς πανελληνίους συνεπαγαγόντα.

Μετὰ αἰώνων δὲ παρέλευσιν, μετὰ περιπετειᾶς δε-
νάς, μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλευθερίας, τὰ αὐτὰ ῥή-
ματα ἀνέκραξαν και οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐ-
παναστάσεως τοῦ 1821, ὅποτε τὸν ζυγὸν κατὰ νοῦν
ἔβαλον νὰ συντρίψωσι τῶν ὀθωμανῶν, ὡς εἰς δὲ ἀνθρω-
πος ἐξηγέρθησαν κατὰ τοῦ ἀλλοφύλου δυνάστου, εὐὐχ-
ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἰπόντες, «εἰς κοίρανος ἔστω
»μεταξὺ ἡμῶν, εἰς βασιλεὺς». Καὶ πρὸς ἕνα, ὡς ἀρ-
χηγὸν τοῦ ἑλληνικοῦ Γένους, ἔκτοτε ἠτέγισαν. Πλήν

αἱ περιστάσεις τοῦ πολέμου, τὸ ἀκροσφαλὲς τοῦ ἑλλη-
νικοῦ κινήματος, και ἡ τότε κατάστασις τῆς Εὐρώπης
δὲν ἐπέτρεψαν νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ θέλησις τοῦ ἑλλη-
νικοῦ ἔθνους παραχρῆμα. Ἐδέησε νὰ χυθῶσι κρουνοὶ αἱ-
μάτων, ν' ἀποτεφρωθῶσι πόλεις μυριάδων, νὰ θυσιασθῶ-
σι περιουσίαι ὀλόκληροι, μέχρις οὐ οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς
ἐπινεύσωσιν εἰς τῶν Ἑλλήνων τὴν εὐχὴν, και νὰ ἴδῃ ἡ
ἡμετέρα πατρίς τοὺς πόθους αὐτῆς ἐκπληρουμένους.

Ἦτο τῷ ὄντι ἀνθρωπίνως ἀδύνατον, φίλοι συμ-
πολίται, νὰ ἔμενον ἡ Ἑλλάς ἐπὶ πολὺ πλεόν παρηγκα-
νιαμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς χριστιανικῆς πεπολιτισμένης
Εὐρώπης, νὰ μὴ συμπαθῆσωσιν ὑπὲρ αὐτῆς οἱ
διαδηματοφόροι, ἀφοῦ τὰ τέκνα τῆς, ἐπὶ ἐνεαεστίαν ὀ-
λόκληρον, τὸν ὑπὲρ ζωῆς ἢ θανάτου ἐκθύμως ἠγωνί-
σθησαν ἔσχατον ἀγῶνα, τεράστια κατὰ γῆν και κατὰ
θάλασσαν κατορθώσαντα, οἱ δὲ συμπάθειαι τῶν λαῶν
ζωηρότατα ὑπὲρ τοῦ δικαίου τῆς ἐπιχειρήσεώς τῶν ἐξε-
δηλώθησαν. Διὰ τοῦτο, ἀφοῦ μετὰ ἰσχυρὰν πάλιν, με-
τὰ ἐπιμονὴν ὑπεράνθρωπον, περιηλθον οἱ πατέρες ἡμῶν
εἰς τὰ ἔσχατα, ὁ Θεὸς ἠλέησεν αὐτοὺς, και εἶδον καμ-
πτομένην ἐπὶ τέλους τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην τῆς ἀμει-
λίτου πολιτικῆς, ἐνώπιον τῆς πρὸς τὴν πατρῶν ἡρη-
σκίαν και τὴν τιμαλφῇ πατρίδα ἀφοσιώσεώς τῶν, στό-
λοι δὲ και στρατοὶ τῶν τριῶν δυνάμεων ἐπλευσαν τὰς
ἡμετέρας θαλάσσας, ἐπάτησαν τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος,
και συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀπὸ τὰς ὀρδὰς τῶν Αἰγυπτίων
ἀπελευθέρωσίν τῶν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ, συγκαταθέσει τῶν
Ἑλλήνων ὠρίσθη και ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος,
ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ μισοστρόφου τῆς Βαυαρίας Βα-
σιλέως, Ὁθων, ὃν αἱ τρεῖς προστάτιδες Δυνάμεις αὐταί,
ἐν ἐπισημότητι ἡγεμονικῇ, ἐγκαθίδρυσαν παρ' ἡμῖν.

Διὰ τοῦτο, τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Βασιλείας ἐχαι-
ρέτησεν ἡ Πατρίς, ὡ συμπολίται, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας
ὡς τὸ ἀκρότατον σύμβολον τῆς παλιγγενεσίας τῆς
εἶδεν ἐν αὐτῇ τὴν ἀνάπαυλαν τῆς πολυετοῦς αὐτῆς ἀ-

γωνίας, και ἐπ' αὐτῆς, ὡς εἰς ἀγκυραν ἱερὰν, ἀνήρτησε τὰς ἐλπίδας τοῦ μέλλοντός της. Συντέμνω τὸν λόγον μου ἐνταῦθα, ἐπειδὴ δὲν ἀπόκειται εἰς ἐμὲ σήμερον νὰ κρίνω τὸ παρελθόν· ἀφηγοῦμαι μόνον, ὅτι ἡ νεαρὰ Βασιλεία, πολλὰ ὑποστάσα ἐπὶ τριακονταετῆς χρόνου διάστημα, πολλοὺς δὲ κατοβαλοῦσα ἀγῶνας και μόχθους πρὸς ῥύθμισιν ἐνός παρελθόντος, φέροντος ἐπὶ τῶν ὤμων μεγάλας και δυσεπανορθώτους καταστροφάς, ὠλίσιθησεν εἰς τὴν πορείαν και ἐξέπνευσε· τοσοῦτῃ δὲ μᾶλλον εὐχρηδῶς, καθόσον δὲν ὑπῆρχε παρ' αὐτῇ Διάδοχος τοῦ Θρόνου ὠρισμένος, οὐκ ἐφύησαν δὲ τῷ πρώτῳ ἡμῶν Βασιλεῖ τέκνα ἴδια. Τοῦτον οὖν διεδέχθη ἡ ὑπάρχουσα, θεία συνάρσει, Δυναστεία, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς αὐτοὶ ὡσαύτως ἐξελεξάμεθα και διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας ἀνεδείξαμεν ὑπερτάτην ἀρχουσαν ἐξουσίαν. Διὸ ὀφείλομεν νὰ περιφρουρήσωμεν αὐτὴν μεθ' ὅλης τῆς ἀγάπης και τῆς ἀφοσιώσεως, ὡς ἐμπρέπει εἰς ἐλευθέρους και εὐσυνειδήτους πολίτας· διότι, ἐν τῇ Βασιλείᾳ συγκεντροῦται και κρατύνεται ἡ ἐθνικὴ ἐνότης, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δυναστείαν ἀτενίζουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ὑπο ξένον ζυγὸν ζώντων ἀδελφῶν ἡμῶν.

Ἄν δὲ ἡ πρώτη Δυναστεία ἐξέλιπεν, ἂν ὁ ῥόος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀφῆρπασεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ μέσου ἡμῶν, ἡμεῖς, φίλοι συμπολίται, χρεωστούμεν νὰ ἡμεθα δίκαιοι εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τῆς ἡμετέρας Πατρίδος, ν' ἀποδώσωμεν δὲ τὸν φόρον τῆς χριστιανικῆς ἀνοχῆς εἰς τὴν μνήμην τῶν δυστυχεσάντων καθότι, ὅπως οὐδὲν εὐγενέστερον ἐστὶν ἐν τῇ φύσει τοῦ θνητοῦ ἀνθρώπου, παρὰ νὰ ἦναι ἕκαστος μακρόθυμος και ἐπιεικὴς πρὸς τοὺς ὁμοίους του, ἐπίσης οὐδὲν ἀξιοπρεπέστερον, πρεσβεύω, δι' ἐν ὑπερήφανον ἔθνος, παρὰ νὰ φανῇ συμπαθὲς πρὸς τὸν δυσπραγῆσαντα ἀρχοντά του. Οὕτω δὲ ἐχόντων τῶν πραγμάτων παρ' ἡμῖν, μὴ παύσωμεν εὐχαριστοῦντες ἐξ ὅλης ψυχῆς τὸν δοτῆρα πάντων τῶν ἀγαθῶν Πανοικτίρμονα Θεόν, ἐπὶ τῷ ὅτι ὁ δημοφιλὴς Βασιλεὺς ἡμῶν Γεώργιος ἐτέκεν υἱόν, συντόμως μάλιστα ἀπὸ τῆς μετὰ τῆς χαριτοδρότου ἡμῶν Ἀνάσσης συζυγίας του. Καὶ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπῆλαυσε πλέον τοῦ ποθομένου, ἡ δὲ Ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς τὸν νέον Κωνσταντῖνον εἰς τὴν ἱερὰν κολυμβήθραν τῆς. Ναι, ὡς σεμνυνώμεθα εὐλαβῶς, ὅτι ἐκτεσάμεθα τὴν ἀσφάλειαν τοῦ παρόντος και τὴν ἐγγύησιν τοῦ μέλλοντος ἡμῶν· ἐφ' ᾧ και σήμερον συνεκκλησιασθῆμεν γεγηθότες πάντες ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ τῶν τεμένει, και ἐδεήθημεν ἐν πνευματικῇ κατανύξει τοῦ Ὑψίστου Πατρὸς, ἵνα ἔχη ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ τὸν Διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου Κωνσταντῖνον, οὗ τινος τὴν ἐσπέρην δημοτελῶς μὲν ἐπιτελοῦμεν ἡμεῖς, κατὰ πρῶτον, ἐνταῦθα, ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Λαὸς αὐτοπροαιρέτως πανηγυρίζει παντοῦ γῆς.

Ποία, ἀληθῶς, ἡμέρα χαριεστέρα διὰ πάντας ἡμᾶς, φίλοι Συμπολίται, παρὰ ἡ σήμερον, καθ' ἣν πανταχόθεν ἀκούεται και πανηγυρίζεται τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου τὸ τιμαλφὲς ὄνομα; Ποία καρδιά Ἑλληνικὴ δὲν συγκινεῖται εἰς τὴν δημοφιλῆ ἐπίκλησιν τοῦ Διαδόχου Κωνσταντῖνου, φερωνόμου τοῦ μεγάλου αυτοκράτορος, ὅστις τὴν μὲν Βυζαντινὴν αυτοκρατορίαν μετὰ τῆς περιλαλήτου μητροπόλεως πρῶτος συνέστησε, ν' ἀνεγερθῇ δὲ μετ' οὐ πολὺ παρὰ τῶν διαδόχων του παραιτίος ἐγένετο ὁ περικαλλῆς τῆς ἀγίας Σοφίας ἱερὸς ναὸς, αὐτὰ τοῦ ἑλληνικοῦ χριστιανικοῦ κόσμου τὰ Ἱεροσόλυμα; Τίνος δ' Ἑλληνας και χριστιανὸς τὸ πνεῦμα δὲν συνταράσσεται εἰς τὴν ἀνάμνησιν ὀνόματος σεβαστοῦ, ἑλληνοπρεποῦς, τοῦ τελευταίου ἡμῶν αυτοκράτορος Κωνσταντῖνου τοῦ Παλαιολόγου, λέγω, ὅστις ἐπεσεν ὡς αἱματόφυρτος γίγας, κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν μαχόμενος, περικαλύψας ὑπὸ τὴν αυτοκρατορικὴν αὐτοῦ πορφύραν τὸν τελευταῖον πρὸς τὴν δυστυχῆσαν Πατρίδα ἀσπασμόν; Τίς δ' ἐξ ἡμῶν δὲν σκιριτῆ ἐνδομύχως, ἀναλογιζόμενος, ὅτι τὸν ἀποχαιρετισμὸν τοῦτον, ὡς σύνθημα ἐκδικήσεως τοῦ μαρτυρικοῦ αὐτοῦ αἵματος, ἠσπάσθη ἡ μεγαλοουργὸς γενεὰ τοῦ 1821, και τοῦ Κωνσταντῖνου τ' ὄνομα παρ' ἡμῖν πάλιν ἀνέταίλε;

Ταῦτα πάντα ἐκτιμώντες, φίλοι Συμπολίται, ὡς ἐμπρέπει ἡμῖν, μὴ λείψωμεν τὸ κατὰ δύναμιν ἐργασθῆμενοι ἕκαστος πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν καθεστώτων, και κραταίωσιν τῆς κοινωνικῆς τάξεως. Διότι, ὅπου ἀναρχία, ὅπου ἀπειθεία εἰς τοὺς Νόμους, ὅπου ἑλλειψὶς σεβασμῶν πρὸς τὴν συνταγματικὴν δυναστείαν, ἐκεῖ ἐμφιλοχρηδοῦσιν αἱ ἐριδες, ἐκεῖ ἐπικρατεῖ ἡ ἀκολασία, και τούτων πάντων καρπὸς ἐπέρχεται πικρότατος, ὀλετήριος, ὁ ἐθνικὸς θάνατος. Ἀποκτῆσαντες δὲ τὸ ποθοῦμενον, τὴν Συνταγματικὴν Βασιλείαν τοῦ Γεωργίου Α', ἀπολαύσαντες ἡγεμονίδος Ὀρθόδοξου, πλήρους χαρίτων, τῆς και τεκούσης ἡμῖν τὸν Ὀρθόδοξον Διάδοχον, οὕτινος ἐστερεῖτο τὸ ἔθνος πρὸ τετρακοσίων περιποῦσθῶμεν ὅλοι, ὅτι αἱ βουλαι τοῦ Κυρίου ἐπληρώθησαν παρ' ἡμῖν, και ἡ χάρις αὐτοῦ οὐκ ἐπαύσατο ἐπισκιάζουσα ἡμᾶς. Τὸ μέλλον δὲ ἡμῶν ἐστὶν μέγα βεβαίως και εὐδαιμον, φθάνει νὰ κοπιᾶσωμεν και ἡμεῖς, ὡς και οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκοπίασαν, νὰ μοχθήσωμεν δὲ ἐργαζόμενοι ἀνεκδότως τὰ καλά και σωτήρια τῇ Πατρίδι, ἵνα τυχῶμεν τῶν ἐπαίνων ὄλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἐπαξίως, και τῆς εὐλογίας τῶν ἐπερχομένων γενεῶν.

Τὸ γε νῦν δὲ, κάμπτοντες εὐλαβῶς γόνυ ἐνώπιον τῆς θείας Παντοδυναμίας, ὡς ἐπαναλάβωμεν εὐχαριστοῦντες τὸν Ὑψίστον διὰ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀπειρα ἐνεργητήματά του, ἐπικαλεσώμεθα δὲ τὴν ἀρωγὴν του ὑπερτῆς εὐδοξείας τῶν ἐθνικῶν πόθων και τῆς ἐνισχύσεως.

τῶν Βασιλευόντων πρὸς πραγματοποίησιν παντός κοινωφελούς σκοποῦ, και ἀναφανήσωμεν· «Ὁ Θεὸς περιφρουρήσαι τὸν δημοφιλῆ Βασιλέα ἡμῶν Γεώργιον τὸν Α'. μετὰ τῆς Σεπτιῆς ἡμῶν Ἀνάσσης Ὀλγας, διαστηρήσαι δὲ ὑπὸ τὴν σκέπην του τὸν διαδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου Κωνσταντῖνον, σῶσον, ὅγιᾶ και εὐημεροῦντα. Γένοιτο!»

Κριτικὴ Σημείωσις ἐπὶ τινος χωρίου τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἐν τῇ περὶ Σοφιστικῶν ἐλέγχων πραγματείᾳ ὁ Σταγειρίτης φιλόσοφος λέγει— εἶπον ὁ Κλεοφῶν ποιεῖ ἐν τῷ Μανδραβούλῳ — » [Κεφ. ΙΒ'. § 14]. Ὅτι μὲν σύγγραμμα εἶναι ἐνταῦθα ὁ Μανδράβουλος, δηλονότι ζητεῖται δὲ τίνος εἶδους σύγγραμμα εἶναι. και τίς ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ.

Πλείστοι τῶν ἀρχαίων μαρτυροῦσιν ὅτι ἀγροϊκὸς τις και εὐήθης, Μανδράβουλος καλούμενος, εὐρών ποτε θουσαυρόν ἐν Σάμῳ, τὸ πρῶτον πρόβατον χρυσοῦν ἀνέθηκε τῇ Ἥρᾳ, τῷ δὲ δευτέρῳ εἶται ἀργυροῦν, και τῷ τρίτῳ χαλκοῦν· ἐντεῦθεν ἡ παροιμία— » Ἐπὶ τὰ Μανδραβούλου τὸ πρᾶγμα χωρεῖ — » τασσομένη κατὰ τῶν ἐπὶ τὸ χεῖρον προκοπτόντων ἀεὶ. [Ζηνοβ. Γ'. 82. και Ἀποστολ. Ζ'. 78]. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀμφιβολία ὅτι ἐκ τοῦ μύθου τούτου και τὸ ἐν λόγῳ σύγγραμμα ἐκλήθη Μανδράβουλος.

Ὁ ἐν Γοττίγγῃ καθηγητὴς Ernest. Ludov. a Lentsch, ὁ ἐσχάτως (1851) μετὰ σοφῶν σημειώσεων ἐκδούς τὸ σῶμα τῶν Ἑλλήνων παροιμογραφῶν, παράδεχεται συγγραφεὶ μὲν τοῦ Μανδραβούλου αὐτὸν τοῦτον τὸν Κλεοφῶντα, τὸν δὲ Μανδράβουλον καταλέγει ἐν τοῖς Διαλόγοις, οὕτω— » Spreusippi Dialogus Μανδράβουλος iuscriptus et Cleophontis Μανδράβουλος, quos e Diog. Laert. IV, 6; et Aristot. de Soph. Elench. XV. 14. no vimus ee. [Ἐν σημ. εἰς Γρηγορ. Κύπρ. Γ'. 50]. Ὅτι δὲ δὲν εἶναι πιθανὸν ν' ἀνήκη τὸ ἐν λόγῳ σύγγραμμα εἰς τὸν Κλεοφῶντα, δείκνυται ἐκ τῶν ἑξῆς.

Ὁ ῥηθεις καθηγητὴς ἐξέφερε τοιαύτην γνώμην, διότι ἠρμήνευσεν, ὡς φαίνεται, κακῶς τὸ προκείμενον τοῦ φιλοσόφου χωρίον· ἐξέλαθεν ὅτι ὁ Κλεοφῶν ἔγραψε τὸν Μανδράβουλον, και οὐχί ὅτι αὐτὸς εἰσάγειται ὡς πρόσωπον ἐν τῷ Μανδραβούλῳ. Ὁ φιλόσοφος λέγων ἀλλοῦ— » Ὁ γὰρ Σωκράτης λέγει ἐν τῷ ἐπιταφίῳ— » δὲν ἐννοεῖ ὅτι ὁ Σωκράτης λέγει ἐν τῷ αὐτοῦ συγγράμματι, τῷ ἐπιταφίῳ, ὅτι ὁ Σωκράτης λέγει, εἰσαγόμενος ἐν τῷ τοῦ Πλάτωνος ἐπιταφίῳ— [Ῥητ. Γ'. 15]— » Ὡσαύτως και ἀλλοῦ εἶπον— » ὅσον ἐν τῷ Τεύχρῳ ὁ Ὀδυσσεύς— » [Ῥητ. Γ'. 16]. και ὁ Μενέλαος ἐν τῷ Ὀρέστη— » [Ποιτ. ΙΒ'.] κ.τ.λ. δὲν ἀποδίδει τὸν Τεύχρον ὡς σύγγραμμα τοῦ Ὀδυσσεύς, οὔτε τὸν Ὀρέστην ὡς σύγ-

γραμμα τοῦ Μενέλαου. Κατὰ ταῦτα γίνεται δηλονότι τὸ προκείμενον χωρίον ἐπιδέχεται και τὴν δευτέραν ταύτην ἐρμηνείαν. Ὅτι δὲ αὕτη εἶναι και ἡ ἀληθῆς, δείκνυται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Κλεοφῶν μαρτυρεῖται παρ' αὐτοῦ τούτου τοῦ φιλοσόφου οὐχὶ λογογράφος, ἀλλὰ ποιητὴς, οὕτω— παράδειγμα δὲ ἡ Κλεοφῶντος ποιήσις— » [Ποιητ. Α'. 32]. Ὁ δὲ Σουΐδας εἰδικώτερον καλεῖ αὐτὸν τραγικόν, καταλέγων και τινα τῶν δραμάτων του. [ἐν Α.]. Ὡστε ὁ Μανδράβουλος, καθὼς εἰς τοὺς διαλόγους ἀναγόμενος (ὡς γνωματεύει ὁ ἐρμηένος Γερμανός) δὲν ἀρμύζει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν ποιητὴν Κλεοφῶντα. Ἀλλὰ και ποίημα ἂν ὑποτεθῇ, οὐδὲ τότε εἶναι πρέπον νὰ τὸν ἀποδώσωμεν εἰς αὐτόν, διότι τραγικὸς διουμολογούμενος ὁ ποιητὴς οὗτος, δὲν εἶναι πιθανόν νὰ ἔλαβεν ὡς θέμα του τὸν μῦθον τοῦ εὐήθους και ἀγροϊκοῦ Μανδραβούλου, ὅστις ἤρμοξε μᾶλλον εἰς κωμικούς.

Ἐκ λαλανθασμένης ὡσαύτως ἐρμηνείας τοῦ προκείμενου χωρίου ὀρμώμενος και ὁ ὑπομνηματίσας τὴν Ποιητικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους Πέτρος Βικτόριος, καταλέγει τὸν Κλεοφῶντα οὐχὶ εἰς τοὺς τραγικούς, ἀλλ' εἰς τοὺς κωμικούς [Ποιητ. Α'. 22], προσκρούων οὕτω εἰς τὴν ῥητὴν τοῦ Σουΐδα μαρτυρίαν. Ἴσως δὲ ἐξεστράτη εἰς τοῦτο, ὡς ἐρμηνεύσας κακῶς και τὸ τοῦ φιλοσόφου ἕτερον τοῦτο χωρίον— » Μητ' ἐπὶ τῷ εὐτελεῖ ὀνόματι ἐπὶ κόσμος, εἰδὲ μὴ κωμῳδία φαίνεται, ὅσον ποιεῖ Κλεοφῶν— » [Ῥητορ. Γ'. 7.], ὅπου ὁ Ἀριστοτέλης θέλει νὰ δηλώσῃ οὐχί ὅτι ὁ Κλεοφῶν ἐποίησε κωμῳδίαν, ἀλλ' ὅτι ἐδείξε κακαιοθησίαν, ἐμπλήσας τὰ αὐτοῦ δράματα λέξεων και φράσεων κωμικῶν, παρὰ τὴν τέχνην.

Ἐκ τῶν ἤδη εἰρημένων συνάγεται— 1) ὅτι δὲν εἶναι πιθανόν ὁ Κλεοφῶν νὰ ἔγραψε τὸν Μανδράβουλον. 2) Ὅτι ὁ Μανδράβουλος πιθανόν νὰ ἦναι ἡ διάλογος, διότι παρόμοιον ἔγραψε και ὁ ὑπὸ Λαερτίου μνημονεύμενος Σπεύσιππος [Δ'. 5.], ἡ ποίημα κωμικόν, καθὼς ἀπαιτεῖ ὁ μῦθος τοῦ ἀγροϊκοῦ Μανδραβούλου.

Μένει λοιπὸν νὰ δειξώμεν— 1) Τίς κατ' ὄνομα ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἐν λόγῳ ποιήματος— 2) Ἄν αὐτὸ εἰς τοῦς διαλόγους πρέπει μᾶλλον νὰ καταταχθῇ ἢ εἰς τὰς κωμωδίας.

Λύσις τῶν ζητημάτων.— Τὰ δύο ταῦτα ζητήματα μένουσιν ἕως τοῦ νῦν ἀλυτα, ὡς οὕτως ἤθελον μένει και διὰ παντός, ἂν κατὰ τύχην δὲν ἐνεπιπτεν εἰς χεῖρας μου ἀνεκδοτὸν τι χειρόγραφον τοῦ ΙΔ'. αἰῶνος, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν— Παράφρασις εἰς τὴν Σοφιστικὴν— ὅπερ ἐμνημονεύσαμεν πέρυσιν ἐν τῷ ἀριθ. 660 τῆς ἐφημ. τῶν Φιλομαθῶν. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο δὲν εἶναι κυρίως παράφρασις, ἀλλὰ διασάφησις και ἀνάπτυξις ἐκάστου παραγράφου τῶν Σοφιστικῶν ἐλέγχων τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἐν αὐτῷ, ἐκτός ἀλλων ἐπίσης ἀξιοσημειώτων, ἀπαντῶμεν και τὸ ἐν λόγῳ χωρίον, ἔχον οὕτω— » ὅσον ὁ Κλεοφῶν ποιεῖ ἐν τῷ Μανδραβούλῳ τῷ Πλατωνικῷ

διαλόγω—» Έκ τούτου δύο τινά διδασκόμεθα — 1.) Τὴν λύσιν τῶν ἄλλως ἀλόγων ἐκείνων ζητημάτων, τοῦτέστιν διττὴ συγγραφεὺς μὲν τοῦ Μανδραβούλου εἶναι ὁ θεὸς Πλάτων, τὸ δὲ πόνημα ἀνάγεται εἰς τοὺς διαλόγους.— 2.) Ὅτι ὁ φιλόσοφος οὗτος οὐ μόνον ἐγραφε τοὺς γνωστοὺς διαλόγους του, ἀλλὰ καὶ τὸν Μανδραβούλου, ὃν πάντες οἱ γνωστοὶ συγγραφεῖς ἀποσιωπῶσιν. Ἐν Λευκάδι, 5 Ἰουνίου 1869.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ. Σχολάρχης.

Παρατηρήσεις τινες ἐπὶ τῶν Γλωσσογραφικῶν Σημειώσεων

τοῦ κ. Ν. ΠΟΛΙΤΟΥ κατ' ἈΘΑΝ. ΠΕΤΡΙΔΟΥ ἐκ Δροβιανῆς τῆς Ἠπείρου.

Εἰς τὸν Ἀριθμὸν 700 τῆς Ἐφημερ. τῶν Φιλομαθῶν ἀνέγνω ἀπάντησιν τινὰ τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου πρὸς τὸν ἐπικρίναντα αὐτὸν διὰ τινὰ λάθη τῆς ἐμμέτρου παραφράσεως αὐτοῦ τῶν Ὀμηρικῶν Ἐπῶν κλπ. πρὸς τὸ παρὸν δὲν λέγω τι περὶ μεταφράσεως ἢ παραφράσεως, οὔτε ἄλλο τι σχετικόν πρὸς τὴν Σύραν ἢ Συριάναν κλ. ὡς καὶ διὰ τὴν Σδρον ἢ Σόραν κλ. Ὅτι δὲ καὶ παρετήρησα μετ' εὐχαριστήσεως καὶ δι' ὅπερ ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφρασθῶ, εἶναι, ὅτι ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης ἐν τῇ ἀπάντησει αὐτοῦ ἐμφορεῖται ὑπὸ πνεύματος ἀνεκτικῆ παρατηρήσεων πρᾶγμα, δυστυχῶς σήμερον, σπάνιον· διότι ἐάν τις ἀμερολήπτως καὶ μόνον τὴν εἴρεσιν τῆς ἀληθείας σκοπῶν εἰς ἔννοιαν ἔλθῃ νὰ κάμῃ παρατηρήσεις τινὰς, ἐν μὲν τοῖς πολιτικοῖς ἀμέσως θεωρηθῆσεται ὡς ἀνήκων φατρία τινὴ ἢ πολιτικόν τινὰ ἐξυπηρετῶν ἀνδρᾶ· ἐν δὲ τοῖς ἐπιστημονικοῖς ὡς δοκησισόφος, ὡς ἐπικρίνων αὐτὸς χρήζων ἐπικρίσεως κλ. καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπέρχεται ἐξέγερσις φιλοτιμιῶν, ἐρίδες πᾶν ἄλλο σκοποῦσαι ἢ τὴν εἴρεσιν τῆς ἀληθείας, εἰς ἣν καὶ μόνον δέον νὰ ἀτενίζωσιν οἱ ἐπιστήμονες. Ἄλλως τε δὲ προτιμητέα ἢ σιωπῆ. Τοιαῦται ἀρχαί, ἀσπασταί βεβαίως καὶ παρὰ τῷ κ. Ν. Γ. Πολίτη, προάγουσί με, ἵνα κάμω τὰς ἐπομένους παρατηρήσεις εἰς τὰς Γλωσσογραφικὰς αὐτοῦ Σημειώσεις τὰς ἐν τῷ ἀριθ. 698 Ἐφημ. Φιλομαθῶν.

«Βασιλεύω· ὁ ἥλιος ἐβασιλεύσει» κλ. Ἐνταῦθα δὲν ἐξηγεῖται ἡ σημασία. Ὅτι δὲ προῆλθε, κατὰ τὸν Κοράην, ἐκ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ «ὁ Κύριος ἐβασιλεύσει» τοῦτο εἶναι πιθανόν τῶντι, ὡς λέγει καὶ ὁ κ. Ν. Πολίτης. Ἄλλὰ, νομίζω, ἀντὶ τῆς ἐρμηνείας ἢ τοῦ σχολιασμοῦ τοῦ κ. Διδότου, θέλοντος ποιητικῶ τῷ τρόπῳ ἵνα τὴν ἐν τῇ δύσει τοῦ ἡλίου μεγάλην ἢ ὠραίαν εἰκόνα αὐτοῦ νὰ παραστήσῃ—καλὸν ἤθελεν εἶσθαι, ἀν ἐγένετο ἔρευνα ἰδεολογικῆ, καθ' ἣν νὰ περιέλθῃ καὶ εἰς γινώσκων τῶν νῦν Ἑλλήνων, καὶ μάλιστα τῶν περὶ τὰ Ἐκκλη-

σιαστικῶν ἀσχολουμένων, ὁ τρόπος ἢ ὁ συνδυασμὸς τῶν τοιούτων συσχετικῶν ἰδεῶν.

Λ ο υ λ ο ὄ δ ι, ἄ ν θ ρ ος ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ λατινικοῦ Illium (κρίνον). Μεταφορικῶς ἐν Μάνη «λουλούδα» λέγεται ἡ πέτρα, «ὡς σὲ χροῦν μετ' ἡ λουλούδα» ἐπὶ ἀπειλῆς.— Ἄλλ' οὐχ οὕτως ἔχει. Ζῶν ἐν Μάνη δύναμαι μετ' τὸν ἀσθεντικώτερον τρόπον νὰ διαβεβαιώσω, ὅτι ἐνταῦθα δὲν λέγεται «λου λ ο ὄ δ α», ἀλλὰ «λ α λ ο ὄ δ α», παρ' ὄλου τοῦ λαοῦ τῆς τε Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Μάνης, ὥστε δὲν ἐξέλιπεν, καθ' ἣς πληροφροῦν, οὐχὶ ἀληθεῖς, ἔχει ὁ κ. Πολίτης, ἢ λέξις αὐτῆ οὐδὲ μετατρέπη εἰς τὴν λέξιν «λουλούδι», ἀλλὰ σώζεται ἡ ρίζα αὐτῆς ἀκέραιος οὐ μόνον εἰς τὴν λέξιν «λ α λ ο ὄ δ α», ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Δήμου Λαγίας (α) τῆς Ἀνατολ. Μάνης, ὅπου, κατὰ τὸν Παισαβανίαν, ὑπῆρχεν ἡ πόλις «Λαγία». Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Παισαβανίας· «Ἐὰ δὲ ἐν δεξιᾷ Γυθίου Λαγία ἐστὶ, θαλάσσης μὲν δέκα στάδια, Γυθίου δὲ τεσσαράκοντα ἀπέχουσα· ὠκιστὰ δὲ νῦν μὲν Ἰλίου καλουμένου καὶ Ἀσίας καὶ Κνακαδίου, τῶν ὄρων τούτων τὸ μεταξύ ἐπέχουσα, πρῶτον δὲ τῆς Ἀσίας τοῦ ὄρους ἐκεῖτο ἐπὶ τῇ κορυφῇ· καὶ νῦν ἐστὶ τῆς πόλεως ἐστὶ τῆς ἀρχαίας ἐρείπια, καὶ πρὸ τῶν τειχῶν ἀγάλμα Ἡρακλείου, καὶ ἀπὸ τῶν Μακεδόνων τρόπαιον, οὗ μοῦρα τῆς Φιλίππου στρατιᾶς ἦσαν, ἦνίκα ἐς τὴν Λακωνικὴν ἐσέβαλεν, ἀποτραπόμενοι δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων τὰ παραθαλάσσια ἐληλυθάντων τῆς χώρας· ἐστὶ δὲ ἐν τοῖς ἐρείπιοις ναὸς Ἀθηνᾶς, ἐπικλησίου Ἀσίας, ποιησαί δὲ Πολυδεύκην καὶ Κῆστορά φασιν ἀνασωθέντας ἐκ Κόλχων· εἶναι γὰρ καὶ Κόλχοις Ἀθηνᾶς Ἀσίας ἱερὸν· μετασχόντας μὲν οὖν οἶδα Ἰάσονι τοῦ στόλου τοὺς Τυνδάρω παῖδας· ἐπὶ δὲ Ἀθηνᾶν Ἀσίαν τιμῶσιν οἱ Κόλχοι, παρὰ Λαῶν (β) ἀ-

(α) Καὶ καὶ μετὰ τοῦ διγᾶμματος «Λαγία», ὥστε σώζεται καὶ σήμερον ἐνταῦθα τὸ ἀρχαῖον ὄνομα «Λαγία» πόλεως, ἐξ οὗ ἐγένετο τὸ Λαγία· ἔλαβε δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ἡ πόλις ἐκ τοῦ οἰκιστοῦ «Λαγία» κατὰ τὸν Παισαβανίαν λέγοντα τάδε· «Ἐν δὲ Ἀθηνᾶν καλουμένῳ χωρίῳ τάφος Ἀγία, καὶ ἀνδρίας ἐπὶ τῷ μνηματι ἔπασσι. Τοῦτον τὸν Ἀγία οἰκιστὴν εἶναι λέγουσιν οἱ ταῦτα, καὶ ἀποθαγεῖν φασὶν ὑπὸ Ἀχιλλέως· Ἀχιλλέος δὲ καταραῖσιν εἰς τὴν χώραν Ἑλένην παρὰ Τυνδάρω γυναῖκα αἰτούντα· ἐλέγοντι δὲ ἐπ' ἀληθεία Πάτροκλός ἐστιν ὁ τὸν Ἀγία ἀποκτείνων.» (Λακωνικ. βιβλ. γ'. XXVI. 7 — 8 τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως).

(β) Λαῶν, κατοίκων τῆς Λαγίας πόλεως, ἦτοι ὡς λέγονται σήμερον Λαγιατῶν (Λαγιατῶν). Βλέπομεν λοιπὸν καθαρὰ ἐνταῦθα ὅτι καὶ τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα διετηρήθησαν καὶ ἡ λέξις «λαλούδα», ἣτις σημαίνει εἰς τὰ στόματα τοῦ λαοῦ «πέτρα»· «πᾶμε νὰ μᾶσῶμε λαλούδαις» ἦτοι πέτραις λέγουσι καὶ αὐτὰ τὰ παῖδια. Ἀναμνησθῶμεν δὲ τῆς μυθικῆς περιπέτειας, καθ' ἣν, ὡς γνωστὸν, ὅτε Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐβρίσκον «Λαγία» ἦτοι λίθους ἐπισθεν αὐτῶν καὶ ἐγένοντο οἱ ἄνθρωποι κλ.

»κούσας γράφω. Τῆς δὲ ἐφ' ἡμῶν οἰκουμένης πόλεως κρήνη τέ ἐστιν πλησίον διὰ τὴν χροῶν τοῦ ὕδατος καλουμένη Γαλακῶ, καὶ πρὸς τὴν κρήνην Γυμνάσιον. Ἐρμῆς δὲ ἔστηκεν ἀγάλμα ἀρχαῖον. Τῶν δὲ ὄρων ἐπὶ μὲν τοῦ Ἰλίου Διονύσου τέ ἐστὶ καὶ ἐπ' ἄκρας τῆς κορυφῆς Ἀσκληπιοῦ ναὸς, πρὸς δὲ τῷ Κνακαδίῳ Κάρνειος καλουμένος Ἀπόλλων.» (Λακωνικ. βιβλ. γ'. XXIV. 5—6 ἐκδ. Λειψ. 1862).

Ἐρευνῶν δὲ νὰ εὑρῶ τὸ ὄνομα «Μάνη» πῶθεν προῆλθεν, πῶς καὶ διατι καὶ μέχρι ποίων αἰῶνων ἀναβαίνει ἢ καταγωγὴ τῆς ὀνομασίας — μέχρι τοῦδε εὑρον τάδε· ὅτι ἡ Μάνη πρῶτον ἐλέγετο Μαῖνη ἀποδεικνύεται δὲ ἐκ τῶν ἐξῆς Α') ὅτι εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀνοματολογίαν, ἐξ ἣς δύναται τις ἐν τοῖς τοιούτοις νὰ ἀρυσθῇ ὁδηγία τινὰς πολλάκις, ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα «Μαῖνη», ἐλέγετο γὰρ ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἐπαρχίας, «ὁ Μαῖνης ἐπίσκοπος» (α) καὶ τοῦτο, διότι εἶχεν τὴν ἐδραν αὐτοῦ ἐν τῷ Κάστρῳ τῆς Μαῖνης, ἣτις ἐκεῖτο κατὰ τὸν δῆμον Μίσης ἐν τῷ λιμένι τῷ σήμερον λεγομένῳ τοῦ Τηγαίου (Μεζάπου), ὅπου καὶ πολλὰ ἐρείπια σήμερον φαίνονται· Β') εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πορφυρογεννήτου λέγοντος τάδε· «Ἰστέον ὅτι οἱ τοῦ κάστρου Μαῖνης οἰκῆτορες οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῶν προῤῥηθέντων Σλαύων» κλ. (Κωνσταντ. Πορφυρ. πρὸς τὸν ἴδιον μίον· Ῥωμανὸν σελ. 134 ἐκδ. Βανδουρ.). Ἐνταῦθα λοιπὸν βλέπομεν, ὅτι τὸ ὄνομα Μάνη προῆλθεν ἐκ τοῦ Μαῖνη κατὰ ἀποκοπὴν τοῦ ἰ· τὰ τοιαῦτα συνήθως γίνονται τόσον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ὅσον καὶ εἰς τὰς λοιπὰς γλώσσας· βλέπομεν ἀκόμη, ὅτι τοῦ ὀνόματος ἢ καταγωγὴ ἀναβαίνει μέχρι τῶν αἰῶνων τοῦ Πορφυρογεννήτου, καὶ προέρχεται ἴσως ἐκ τοῦ παρακμάσαντος Λατινισμοῦ «maīna» τοῦ σημαίνοντος τὸν καταβασμὸν τῶν ἐστιῶν ἐν τοῖς πλοίοις, ὅπερ παραπλέοντα τὸ Ταινάρον ἐν καιρῷ τρικυμιῶν κατεβίβαζον τὰ κανία, καθὼς καὶ σήμερον πολλάκις ἐνταῦθεν τοῦ Ταινάρου διὰ τὸν σφοδρὸν ἀνεμὸν τὰ πλοῖα περιστρέφονται, ἕως ἀνεβρωσι καιρὸν νὰ κάμψωσι τὸ μεσημβρινώτατον τοῦτο ἀκρωτήριον τῆς Βυρῶνης· οἱ δὲ ναῦται τοῦ μεσαιῶνος εἶχον ἐν χρήσει τὸ ὄνομα «brazzo de Maīna» ἦτοι ὁ βραχίον τῆς Μαῖνης· οὕτω πως ἐκάλουν τὴν χώραν τὴν ἀπὸ Γυθείου καὶ Οἰτύλου πρὸς τὰ ἔνδον τῆς Μεσογείου προεκβαλλομένην καὶ ἀπολήγουσαν ἐν Ταινάρῳ, καὶ φυσικῶς ὡς βραχίον ἐκτεινόμενος πρὸς τὴν θάλασσαν φαίνεται ὁ τόπος οὗτος. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ ὄνομα «Μαῖνη» δὲν ἐμπεριελάμβανε τοσοῦτον χωρὸν, ὅσον ὕστερον, ὅτε κατῆντησε νὰ συμπεριλάβῃ μεγάλας ἐκτάσεις καὶ σχεδὸν ὅλην τὴν Λακωνίαν. Ἐκ τοῦ Κάστρου τῆς Μαῖνης, ὅπου ἦν περιωρισμένον τὸ κατ' ἀρχάς, μετεδόθη ὕστερον καὶ εἰς εὐρυτέρας διαστάσεις, τὴν χῶ-

(α) Ἴδε Μανδ. φυλλάδ. 449, 1868.

ραν ταύτην οὐδέποτε βαρβάρων πόδες ἐμίαναν οὔτε Τούρκων, οὔτε Φράγγων, οὔτε Σικελῶν, οὔτε Σαρακηνῶν, οὔτε μὴν αὐτῶν τῶν Σλαύων, καθὰ λέγει Πορφυρογεννήτος (ἐν' ἀνωτ.). Καὶ ὁμοίως ὁ κ. Καραμζίνος, ὁ Θουκυδίδης τῶν Ῥώσων, παρασυρόμενος ἀπὸ τὸν ἀνάρμοστον εἰς πεφωτισμένον ἀδραζήλαν πρὸς τοὺς Σλαύους του, γράφει ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς Ῥωσικῆς Ἱστορίας, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ διὰ τὸ ἐμίγες μετὰ τῶν ἄλλων ἐθ-ῶν ἐγκαυχώμενοι Μανιάται, ἀπόγονοι (sic) εἰσὶ τῶν Σλαύων. Πόσω λυπηρὸν νὰ παρασύρονται ἄνδρες τοσοῦτον σοφοί, οἷος ὁ κ. Καραμζίνος!

«Ντζάκι» ἢ ἐστία καὶ μεταφορικῶς ἡ οἰκία, ἢ οἰκογένεια. Ἡ βάρβαρος αὕτη λέξις, τοῦλάχιστον ἐν Ἡπείρῳ λέγεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, ἔχει τὸν τύπον «δοντζάκι» σημαίνοντα οἶκον Πασᾶ ἢ Βέη σημασίας μεγάλης καὶ οὐχὶ ἀπλῶς οἰονδήποτε οἶκον ἢ οἰκογένειαν, ὁ δὲ τύπος «Ντζάκι» σημαίνει τὸν καπνοδόχον, ὃν οἱ Ἀθηναῖοι ἐθίζουσιν ἵνα κατασκευάζωσιν εἰς μίαν πλευρὰν τοῦ οἴκου παρὰ τῆς ἐστίας ἢ ἐπὶ τὸ κοινότερον λεγομένη ἐκεῖσε «γωνίστρα», ἐν ἣ ἀνάπτουσι πυρᾶν, πέριξ τῆς ὁποίας καθήμενοι θερμαίνονται ἐν καιρῷ χειμῶνος· ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ ὠνόμαζον τὰς οἰκίας καπνοῦς, τοῦτο εἶναι ἀληθινόν, καὶ καλῶς λέγει ὁ κ. Πολίτης· οἱ Τούρκοι μάλιστα, καὶ σήμερον ἐν Ἡπείρῳ, ἔχουσι τὸ αὐτὸ βυζαντινὸν σύστημα εἰς τὴν ἀκαριθμίαν τῶν οἰκιῶν, ὁσάκις πρόκειται νὰ ἐπιχειρήσῃσι διανομὴν τοῦ φόρου, ὅστις διὰ τοῦτο λέγεται «καπνιάτικον», καθότι ἡ πληρωμὴ γίνεται ἀπὸ τοὺς καπνοῦς ἦτοι τὰς οἰκίας, αἵτινες ἐμπεριέχονται εἰς τὰς πόλεις καὶ χωρία. Ἐγὼ αὐτὸς διααρίθων ἐν Ἡπείρῳ ἐπλήρωσα «καπνιάτικον», ὡς ἐξῆλθε τῆς οἰκογενείας· ὁ δ' ἀτομικὸς φόρος ἦτοι τὸ λεγόμενον «χαράτσι» εἶναι ἄλλος φόρος.

«Ταγάρι, τρίκινον σακκίδιον» ἴσως ἔχει ἀναλογίαν τινὰ μετὰ τὸ ταργάνη, εἶδος σάκκου» κλπ. Ἐν Ἡπείρῳ «ταργανίκα» καὶ «ταργατζίκα» ὀνομάζεται σακκίδιον ἐκ δέρματος τράγου ἢ κριοῦ, ὅπερ οἱ ποιμένες ἐκείνων τῶν μερῶν ἔχουσι παρ' ἑαυτοῖς καὶ ἐνθέτουσιν ἄρτον, τυρὸν, κρέας καὶ ἐν γένει τὰ λοιπὰ τροφίμα, ὅπως δὲ ἐκ τοῦ μῆλα, ἐγένετο τὸ μῆλατῆ, ἢ προβία, οὕτως ἴσως ἐκ τοῦ τράγος, ἐγένετο τὸ «ταργανίκα» ἢ ταργανική ἢ ταργάνα καὶ μεταθέσει γραμμάτων ταργάνη, ὡς καὶ ταργανὴ καὶ ταργανὰ κερύσια λέγονται ἐν Ἡπείρῳ τὰ σκληρά.

«Σφέλλα, λωρίς» κλ. ἴσως ἔχει ἀναλογίαν τινὰ μετὰ τὴν λέξιν «σφέλας, δηλοῦσαν ὑποπόδιον» κατὰ Βοϊκίον ἐν τῷ Σώμ. τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιγρ. (Cyrp. inscript graec. I. i. I. n. 10) σφέλλα καὶ σφέλλιδα ἐν τῇ Μάνη καὶ Ἡπείρῳ λέγεται τεμμάχιον ἄρτου μακροῦ καὶ καὶ λεπτόν· λέγεται δ' ἐν Ἡπείρῳ καὶ ἀνευ τοῦ ἀρκτιχοῦ σ, ὡς σφέλλα ζωμι τοῦ θά πα ρ ω καὶ ἐν φέλλα

πή τ α ε φ α γ α · ἄρα ἔχει καὶ τὴν σημασίαν ταύτην. — Ἄλλοτε θέλομεν γράψαι περὶ τῆς ὁμοιότητος ἡθῶν, καὶ ἐθίμων καὶ γλώσσης μεταξὺ Ἑπειρωτῶν καὶ Λακωνῶν.

Περὶ Ἀκτινοβολίας.

Ἐν τοῖς περὶ θαλάσσης ὑπεδείξαμεν εὐθὺς ἀρχόμενοι τὸ ἀνίσον τῆς διανομῆς τῆς ἕρπας καὶ τῶν ὑδάτων ἐπὶ τῆς γῆνης ἐπιφανείας. Ὡς ἀπλῆ παρατήρησις ἐπὶ χάρτου διδάσκει, ἐν μὲν τῷ πρὸς ἄρκτον ἡμισφαίριῳ εἰσὶν αἱ μέγιστα ἡπειροὶ (καὶ ἅμα κατὰ τοὺς φυσικοὺς ἢ μέγιστη ποσότης ἀέρος), ἐν δὲ τῷ μεσημβρινῷ ἢ ἐκρυτάτῃ θαλάσσης ἐπιφάνεια, καίτοι τὸ ἡμισφαίριον ἐκείνο κατὰ τοὺς μετεωρολόγους εἰσδέχεται ποσὴν ὑδάτος ὑπερίου βλάσσαν ἢ τὸ ἡμέτερον. Πλεονεκτεῖ δὲ τὸ ἡμέτερον ἡμισφαίριον οὐ ταύτη μόνον τῇ τῶν ὑδάτων περιουσίᾳ τῶν ζωπαρόχων, ἀλλὰ καὶ πλείον δέχεται φῶς καὶ θερμότητα, τοῦ ἡλίου ἐν τῇ φαινομένῃ ἐνιαυσίῳ περὶ τὴν γῆν φορᾷ διατρίβοντος ἡμέρας ὀκτώ που πλείον ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον τοῦ ἰσημερινοῦ.

Τὸ ποσὸν δὲ τῆς θερμότητος τὸ ἐκπεμπόμενον ἐνιαυσίως ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἔστιν ἀεὶ σταθερὸν κατὰ τοὺς φυσικοὺς. Ἐξ ὅσ' ὠσαύτως ἢ τῶν θαλασσῶν ἕκτασις οὐδεμίαν ἔτι λαμβάνει μεταβολὴν, δύναται τις εἰπεῖν ὅτι καὶ ἡ τῶν ὑδάτων ἐξάτμισις καὶ ἡ τούτων αὐθις (ἐν εἰδει ὑετοῦ) ἐπὶ τὴν γῆν καταπτώσις παρέχουσιν ἐν ὅλῳ ποσᾷ σταθερὰ εἶναι ἴσαι.

Ἡ μεγάλη αὐτὴ μηχανὴ, ἢ καλουμένη γῆ, λαμβάνει τὴν κυριωτάτην αὐτῆς κινητικὴν δύναμιν, ὡς ἐν τοῖς πρότερον εἰπομεν, ἐκ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, αἵτινες διδοῦσιν, ὡς εἰπεῖν, πτέρυγας τοῖς ἀνέμοις καὶ παράγουσι τὴν ἀέριον ἅμα καὶ τὴν ὠκεάνειον κυκλοφορίαν. Αἱ αὐταὶ δ' ἀκτίνες ἐμφυχοῦσι μὲν, ὡς εἴρηται, τὰ φυτὰ, δωροῦνται δὲ τὴν κίνησιν καὶ τὴν ζωὴν πᾶσι τοῖς ἐπὶ γῆς ζῶσι πρὸς δὲ τούτοις ἐξατμίζουσι τὰ τῆς θαλάσσης ὑδάτα καταγέυθιν αὐτὰ πάλιν ἐν ὑετοῦ καὶ χιόνος εἴδει πρὸς εὐφορίαν μὲν τῶν ἀγρῶν, ἀρδεύειν δὲ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ῥυάκων. Ἐλογίσαντο δ' οἱ φυσικοὶ ὅτι αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτίνες παρέχουσι τῇ γῆ κατ' ἑκάστην ἡμέραν ποσὴν θερμότητος ἰκανὴν πρὸς τῆσιν στρώματος παγετώδους διασπιθαμαίου περικαλύπτοντος πᾶσαν τὴν σφαῖραν. Τοῦ βαθμοῦ δὲ τῆς θερμότητος ταύτης οὐδεμίαν ἔτι μεταβολὴν, ὡς γνωστὸν, ὑφίσταμένου, ζητεῖται τί αὐτὴ γίνεται. Κατὰ ταῦτα τῇ τῆν ἀπομοχχανῆν κινήσει, καὶ περ ἀπολλομένη ταῖς ἐπὶ γῆς, οὐκ ἐπίσης ἀπόλλυται τῇ φύσει. Ὁ δ' ὁ περικλεῆς Λαυσιόσιος ἀπεφήνατό που περὶ τῆς θλῆς, ὅτι ἀπ' αἰῶνος οὐδὲν αὐτῆς ἠρανίσθη μόνον οὐδ' ἀφανισθήσεται ἀμπαν, ἰσοβαροῦς ἐς αἰ μενούσης, τοῦτο λεκτέον ἐνταῦθα καὶ περὶ τῆς θερμότητος· ἀλλ' ἀπαξ αὐτῆ τελείασα τὴν ἑαυτῆς ἐργασίαν, ἀποχωρεῖ τῆς γῆς καὶ διασκεδάννυται κατὰ

τοὺς τῆς ἀκτινοβολίας νόμους εἰς τὰς αἰθερίους ἐκτάσεις πρὸς ἐργασίαν ἄλλαν ἐν τῇ τοῦ παντός οἰκονομίᾳ. Ἐξηγητέον δὲ ἡμῖν ἐνταῦθα τὴν ἀκτινοβολίαν. Τὰ σώματα πάντα θερμανθέντα ψύχονται διασῶς· ἦτοι διὰ τῆς ἀπὸ μορίων εἰς μόρια μεταδόσεως τῆς θερμότητος, εἰς δ' αὐτελεῖ συχνάκις ἐν τοῖς ὑγροῖς καὶ τοῖς ἀερίοις καὶ τὸ πλῆθος τῶν παραγομένων ρευμάτων, ἢ διὰ τῆς κατὰ γραμμὰς εὐθείας διαδόσεως ἢ διασκεδάσεως μέρους αὐτῶν τῆς θερμότητος εἰς τὸ περιέχον, καὶ τοῦτο καλοῦμεν ἀκτινοβολίαν. Σίδηρος πεπυρωμένος ἐμβραβεῖ εἰς ὕδωρ μεταδίδωσιν αὐτῷ τῆς ἰδίας θερμότητος κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον· εἰ δ' ἔστιν ἀνηρημένος ἐν δωματίῳ, παρέχει μὲν ἀλοθῆσιν θερμότητος τοῖς ἐντός, ἀλλ' ὁ περίξ ἀήρ μὴ ψύχων ἀμέσως αὐτοῦ διατηρεῖ τὴν προτέραν θερμοκρασίαν. Αἱ ὁμίαις ἀκτινοβολίας ἢ γῆ ψύχεται διὰ νυκτός καὶ μάλιστα εὐθείας οὐθῆς καὶ γαλήνης, αἱ δὲ θερμαντικαὶ ταύτης ἀκτίνες διαπερῶσαι τὸν ἀέρα διασκεδάννυνται εἰς τὸν οὐράνιον χώρον. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις, ἃ μέχρι τοῦδε διήλθομεν, ἐνορῶμεν τὴν ἐνέργειαν τοῦ καθολικοῦ τῆς φύσεως νόμου, καθ' ὃν σώματα ἀνίσως θερμὰ παρ' ἄλληλα κείμενα τείνουσιν αἰεὶ πρὸς ἐπανίσωσιν θερμοκρασίας.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἐκπέμπει κατὰ ταῦτα θερμότητα νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰς θερινὰς ἡμέρας οὐ πᾶσαν ἀποπέμπει τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητα, ἀλλὰ περίπου τὸ ἡμισυ ταύτης, ἢ κατὰ τὸ ἔρπ καὶ τὸ θέρος ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἀποβολὴ τῆς θερμότητος οὐκέτι ἐξισοῦται τῇ θερμάνσει τῇ κατὰ τὸν αὐτὸν γινομένην χρόνον, ἐντεῦθεν, ὡς εἶκός, παράγεται βροχιαία τις αὐξήσις καὶ σφύρσις τῆς θερμότητος ἐν τῷ τῆς γῆς φλοιῷ μέχρις Ἀυγούστου καὶ Σεπτεμβρίου. Κατὰ δὲ τὸ φθινόπωρον ἢ μὲν ἡλιακὴ θερμότης καθίσταται ἥσσον ἐνεργός, τὸ δ' ἀρκτικὸν ἡμισφαίριον παύεται τοῦ λοιποῦ ταμιεῖον αὐτῆν. Ἐκπέμπει ἄρα τότε τὸ ἔδαφος πλείον οὐ λαμβάνει καὶ καταναλίσκει περιουσίαν οὐκέτι ἀνανεουμένην, τῶν μὲν νυκτῶν αἰεὶ μακροτέρων, τῶν δ' ἡμερῶν βραχυτέρων γινομένων. Οὕτως ἐρχεται ὀ χειμῶν εἰς τὸ ἐπὶ πλέον ψυχόμενον ἀρκτικὸν ἡμισφαίριον, μέχρις αὐ αὐθις ἔαρὸς ἐπιλάμπνυτος γέννηται μέζων ἢ τοῦ ἡλίου ἐνέργεια. Διὰ τῆς ἀκτινοβολίας αἱ νύκτες καθίστανται ψυχρότεροι τῶν ἡμερῶν, καὶ οὕτω γεννᾶται ἡ δρόσος. Εὐθὺς ἡλίου δεδουκότος, τὰ τε φυτὰ καὶ ἡ χλόη καὶ εἴτι ἄλλο τυγχάνει κείμενον ἐπὶ τῆς γῆς ψυχραίνονται κατὰ μικρὸν, ἰδίᾳ δ' ὡς ἐφθῆμεν εἰπόντες, ἐν αἰθρίᾳ, τῶν νεφῶν κωλύοντων τὴν ἀκτινοβολίαν. Ψυχραίνόμενα δὲ τὰ σώματα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφαιροῦσι τὸ λανθάνον θερμαντικὸν ἀπὸ τοῦ ἀτμοῦ τοῦ αἰετοῦ ἐν τῷ ἀέρι διακεχυμένου, ὃς συμπυκνούμενος καταπίπτει ἐπ' αὐτῶν ἐν εἴδει δρόσου, ὡς τὸ ὑγρὸν τὸ καθίζανον δίκην ἰδρώτος ἐπὶ τῶν ὑέλων δωματίων ψύχους ὄντος. Ὁ ἀόρατος αὐτός ἀτμὸς ὁ περιεχόμενος ἐν τῷ ἀέρι

καὶ κατ' αὐτὰς ἔτι τὰς εὐδιωτάτας ἡμέρας αἰωρούμενος ἐν αὐτῷ μέγα συμβάλλεται πρὸς τὴν ἐπίγειον οἰκονομίαν· διότι χωρὶς αὐτοῦ, ἢ τῆς γῆς ἐπιφάνεια πανταχοῦ τῶν ἡπείρων ἐμελλεν εἶναι κατακεκαυμένη κατὰ ταυτὰ ταῖς περὶ τὸν ἰσημερινὸν ἐρήμοις. Κατὰ τὸν προτοῦ μνημονευθέντα καθηγητὴν Τυνδάλλον τὰ διαυγῆ τοῦ περὶ τὴν γῆν ἀτμοῦ μόρια χρησιμεύουσιν ὡς ἀσπίδες πρὸς ἀμυναν αὐτῆς κατὰ τῶν φλογερῶν τοῦ ἡλίου βελῶν, διακωλύουσαι μεθ' ἡμέραν μὲν τὴν ξήρανσιν τῆς χλόης, ἐν νυκτὶ δὲ τὴν ὑπὸ τοῦ πάγου φθοράν. Τὰ μόρια ταῦτα θλώντα καὶ, ὡς εἰπεῖν, διασκεδανύοντα τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας προστατεύουσι τὴν γῆν κατὰ τῆς ὑπερμέτρου τούτων ἐντάσεως, ἢ εἰσοδυσσῶν εἰς τὸ τῆς γῆς ἔδαφος, κωλύουσι τὴν ταχέαν ἀνάλωσιν τῆς ἐκτίησαστο ἐκείνη θερμότητος. Ἐστὶν ἄρα ὁ ἀφανὴς οὗτος ἀτμὸς ἰσχυρὸς τις ἀγοιωτῆς τῆς περὶ τὴν γῆν ἀκτινοβολίας.

I. K. (Ἀμάλθεια).

Διοργανισμὸς

Τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων συλλόγου.

- 1) Συνιστᾶται σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.
- 2) Βαθμῆδὸν καὶ ἀναλόγως πρὸς τοὺς πόρους αὐτοῦ ὁ σύλλογος θέλει τείνει εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ διὰ τῆς συστάσεως σχολείων ἀβρένων καὶ θηλέων καὶ διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς εἰσαγωγῆς καὶ διαδόσεως τῆς στοιχειώδους παιδείας καὶ τῶν καταλληλοτέρων μεθόδων διδασκαλίας, διὰ τῆς παρασκευῆς καὶ διαδόσεως χρησίμων συγγραμμάτων καὶ δι' ἄλλων προσφόρων μέσων.
- 3) Ὁ σύλλογος σύγκειται ἐκ τακτικῶν καὶ ἀντιπροσπελλόντων μελῶν.
- 4) Ὁ βουλούμενος νὰ ἐγγραφῆ τακτικὸν μέλος ὀφείλει νὰ συνεισφέρῃ ἐτησίως καὶ ἐπὶ πέντε ἔτη δραχμὰς τοῦλάχιστον εἰκοσι καὶ ἐφάπαξ πέντε ἀντὶ τοῦ διπλώματος.
- 5) Ὁ ἐφάπαξ πεντακοσίδραχμον τοῦλάχιστον καταβαλὼν συνδρομὴν λαμβάνει διπλῶμα εὐεργέτου, ὃ δὲ διαχιλίας τοῦλάχιστον καταβαλὼν δραχμὰς λαμβάνει διπλῶμα μεγάλου εὐεργέτου.
- 6) Ἀντιπροσπελλόντα μέλη, ἢ ἐπίτιμοι πρόεδροι καὶ ἀντιπρόεδροι, διορίζονται Ἑλλήνες ἢ ἕνοι διὰ τῶν γνώσεων ἢ τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν θέσεως δυνάμενοι νὰ συντελέσωσιν εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ συλλόγου.
- 7) Ἡ διοίκησις τῶν τοῦ συλλόγου ἀνατίθεται εἰς ἐνεαμελὲς συμβούλιον ἐδρεῦον ἐν Ἀθήναις. Τοῦτο δὲ ἐκλέγει ἐν γενικῇ συνεδριάσει ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ τὸν πρόεδρον, τὸν ἀντιπρόεδρον, ταμίαν καὶ γραμματέα.
- 8) Τὸ συμβούλιον ἀνανεοῦται κατὰ πενταετίαν ἐν γενικῇ

νικῇ συνελεύσει, παρόντων τοῦλάχιστον εἰκοσιπέντε ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις διατρίβόντων μελῶν, ὅσα ἐπὶ πενταετίαν κατέβαλον τὴν ὠρισμένην συνεισφορὰν καὶ ἐκ τῶν παρευρισκομένων εὐεργετῶν.

Ἄνανεοῦται δ' ἐξερχομένου διὰ κλήρου τοῦ τρίτου τῶν συμβούλων καὶ ἀντικαθισταμένου δι' ἐκλογῆς κατὰ πλειονοψηφίαν. Οἱ ἐξερχόμενοι σύμβουλοι δύνανται ἐκ νέου νὰ ἐκλέγωνται.

Ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ συμβουλίου περίοδος εἶναι δεκαετής.

Ἐν περιπτώσει δὲ ἀποβιώσεως, παραιτήσεως, μακρᾶς ἀπουσίας, ἢ μακροχρονίου κωλύματος τινός τῶν συμβούλων, ἐντός τῆς πρώτης δεκαετίας, ἢ τῶν ἐπομένων πενταετιῶν, τὸ συμβούλιον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀντικαθιστᾷ τὸ ἐλλείπον αὐτοῦ μέρος.

9) Τὸ συμβούλιον, ὄργανον τῆς γενικῆς θελήσεως τοῦ συλλόγου ὄν.

α.) Προνοεῖ περὶ τῆς ἐπιτεβέσεως τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

β.) Ἐγκρίνει τὴν παραδοχὴν τῶν μελῶν καὶ εὐεργετῶν.

γ.) Διευθύνει τὰς ἐνεργείας τῶν κατὰ τόπους ἐπιτροπῶν καὶ ἐπιτρόπων, οὓς ἤθελε κρίνει ἀναγκαῖον νὰ διορίσῃ, καὶ συνεννοεῖται μετ' ἄλλων συλλόγων ὁμοίων ἐχόντων σκοπὸν.

δ.) Διοικεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συλλόγου.

ε.) Ἐξετάζει τὰς ὑπὸ τῶν μελῶν καὶ τῶν κατὰ τόπους ἐπιτροπῶν γινόμενας εἰς τὸν σύλλογον προτάσεις.

ς.) Συντάσσει κατ' ἔτος ἐκθεσίαν τῶν πράξεων καὶ τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ.

ζ.) Ἄμα τὰ μέσα τοῦ συλλόγου ἐπαρκέσωσι, θέλει ἀναλάβει τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐπιστάσιαν περιοδικοῦ συγγράμματος περιέχοντος διατριβὰς καὶ ἐκθέσεις συμφώνους πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ συλλόγου.

10) Ὁ πρόεδρος προεδρεύει τῶν γενικῶν συνελεύσεων τοῦ συλλόγου, ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου, υπογράφει τὰ ἐγγράφα μετὰ τοῦ γραμματέως καὶ ἐκπροσωπεῖ τὸν σύλλογον ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ πάσης ἀρχῆς.

11) Οἱ πόροι τοῦ συλλόγου σύγκεινται ἐκ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων συνεισφορῶν, ἐτι δὲ ἐκ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων.

12) Τὰς δωρεὰς ἢ κληροδοτήματα τὰ προσφερόμενα ὠρισμένως πρὸς τινὰ εἰδικὸν σκοπὸν εἰς τὸν σύλλογον οὗτος ὑποχρεοῦται νὰ δαπανᾷ κατὰ τὴν προαίρεσιν τοῦ δωρητοῦ ἢ κληροδότου.

13) Τὸ συμβούλιον θέλει συντάξει τὸν ἐσωτερικὸν αὐτοῦ κανονισμόν καὶ ὀρίσει τὰ τῆς διαχειρίσεως τοῦ συλλόγου.

14) Ἄμα τὸ παρὸν καταστατικὸν γενόμενον δεκτὸν ὑπογραφή ὑπὸ εἰκοσιπέντε τοῦλάχιστον, ὃ σύλλογος

θεωρείται κατηρητισμένος· οί δὲ υπογράψαντες θέλουσι συνέλθει καὶ προβῆ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ συμβουλίου.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 3 Ἀπριλίου 1869.

Μ. ΡΕΝΙΕΡΗΣ, Γ. Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. Ν. ΔΟΣΙΟΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Π. ΡΟΜΠΟΤΗΣ, Γ. Α. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Κ. Ν. ΚΩΣΤΗΣ, Α. Γ. ΣΟΥΤΣΟΥ, Π. ΖΑΝΟΣ, Ι. ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΣ, Κ. ΛΑΜΠΡΥΔΟΣ, Α. ΑΘ. ΓΕΡΑΚΗΣ, Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Α. ΔΟΣΙΟΣ, ΠΑΥΛΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥ, Π. ΔΟΓΟΘΕΤΗΣ, ΛΑΞΕ, Α. ΣΟΥΤΣΟΣ, Κ. Α. ΜΥΛΩΝΑΣ, Δ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ, Π. ΘΕΟΛΟΓΟΣ, Π. ΕΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, Π. ΖΩΓΡΑΦΟΣ, Π. ΔΙΟΜΗΔΗΣ, Ε. ΚΕΧΑΓΙΑΣ, ΧΑΡΙΑ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ, Κ. Κ. ΝΟΥΡΟΥΖΗΣ, ΛΕΩΝ ΜΕΛΑΣ, Μ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, Π. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ι. ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗΣ, Μ. Γ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Τῆ 13 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καταρτισθέντος τοῦ συλλόγου, οἱ υπογράψαντες, πλὴν τῶν κκ. Ζάνου, Μυλωνᾶ, Ὀρφανίδου, Κεχαγιᾶ, Μουρούζη καὶ Π. Παπαρρηγόπουλου ἀπόντων, ἤτοι εἰκοσιπέντε παρόντες ἐξελέξαντο, κατὰ τὰ § 8 καὶ 14 τοῦ διοργανισμοῦ, μέλη τοῦ συμβουλίου τοὺς κκ. Κ. Ν. Δόσιον, Γ. Γ. Παππαδόπουλον, Μ. Ρενιέρην, Α. Γ. Σούτσουν, Γ. Α. Βασιλείου, Π. Ρομπότην, Κ. Παπαρρηγόπουλον, Κ. Ν. Κωστήν καὶ Π. Λάμπρου.

Τῆ δὲ 18 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου, κατὰ τὸ § 7 τοῦ διοργανισμοῦ, ἐξελέξαντο ὁμοψήφως πρόεδρον τὸν κ. Α. Γ. Σούτσουν, ἀντιπρόεδρον τὸν κ. Γ. Α. Βασιλείου, ταμίαν τὸν κ. Κ. Π. Λάμπρου, καὶ γραμματεῖα τὸν κ. Γρ. Γ. Παππαδόπουλον.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 28 Ἀπριλίου 1869.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων συλλόγου

Α. Γ. ΣΟΥΤΣΟΥ.

Ὁ γραμματεὺς
Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἄριθ. 3541.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς ΚΚ. Νομάρχας καὶ Ἐπαρχοὺς.

Πάντες σχεδὸν εἰ ἀπὸ σχολείου εἰς σχολεῖον μετατιθέμενοι, ἢ καὶ πρῶτην φοράν εἰς αὐτὰ διοριζόμενοι δημοδιδασκάλου, συνειθίζουσι, γνωστοποιούντες εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἢ τὸ Διευθυντήριον τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν, νὰ σημειώσιν ὅτι ἐν τῷ σχολείῳ δὲ παρέλαβον δὲν

εἶδρον οὔτε Μαθητολόγιον, οὔτε καταλόγους προσκλήσεων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων νὰ συντάξωσιν αὐτοὺς τοὺς ἑαυτῶν. Τῆς ὥς ἐκ συνεννοήσεως σπερσοτύπως ἐπαναλαμβανομένης ταύτης προφάσεως γνωρίζον τὸ Ὑπουργεῖον τὴν καθ' αὐτὸ αἰτίαν, ἣτις εἶναι ἡ ἀνικανότης, ἡ ἀμέλεια, ἢ καὶ κακεντρέχεια τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν, προσπαθούντων νὰ δυσκολεύσωσιν ἐκ προοιμίων τὴν ἐργασίαν τῶν αὐτοῦς διαδεχομένων, ἀποδίξει οὐχ ἥττον ὀλόκληρον αὐτὴν εἰς τὰς Ἐφορευτικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ πολὺ μᾶλλον εἰς τοὺς αὐτοδικαίως προϊσταμένους τῶν Ἐπιτροπῶν δημάρχους, οἵτινες ὀλιγωροῦντες τοῦ καθήκοντος αὐτῶν, δὲν θέλουσι νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι χωρὶς Μαθητολογίου τακτικοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξελεγχθῆ οὔτε τοῦ σχολείου ἢ κατὰστασις, οὔτε ἡ ἐπιμέλεια τοῦ διδασκάλου. Καθῆκον ἐπομένως θεωροῦντες νὰ ἐκκόψωμεν τοῦ λοιποῦ τὴν ταιάβτην ὥς ἐκ συστήματος περιφρόνησιν τῶν περὶ δημοδιδασκαλίας διατεταγμένων, παραγγέλλομεν δι' ὑμῶν τοὺς Κ.Κ. δημάρχους πρὸ πάντων (πρὸς τοὺς ὁποίους θέλατε φροντίσῃ νὰ σταλῶσιν ἐπὶ ἀποδείξει ἱκανὰ ἀντίτυπα τῆς παρούσης ἐγκυκλίου) νὰ κοινοποιήσωσιν αὐτὴν ἀμέσως τοῖς ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν δημοδιδασκάλοις, ὥστε ἕκαστος αὐτῶν, συμμορφούμενος ἐν τῷ ἅμα πρὸς τὰ διαταττόμενα, νὰ φροντίσῃ ὅπως βιβλιοδετηθῆ ἐπιμελείᾳ αὐτοῦ ἐκ τοῦ προχείρου τὸ ἀπαιτούμενον ὑπὸ τοῦ Ὁδηγοῦ μαθητολόγιον, ὅπου τοιοῦτο δὲν ὑπάρχει, καθὼς καὶ ὁ τῆς προσκλήσεως κατάλογος, καὶ, σφραγισθέντα ἀμφότερα ἐν μέσῳ ἐκάστου φύλλου τῆ σφραγίδι τοῦ δημαρχείου, νὰ μένωσιν ἀναφαίρετα ἐν τῷ σχολείῳ ὑπ' εὐθύνην τοῦ δημοδιδασκάλου, παραδιδόμενα μετὰ τοῦ λοιποῦ τοῦ σχολείου ὑλικοῦ διὰ τακτικοῦ πρωτοκόλλου εἰς τοὺς διαδεχομένους ἀλλήλους δημοδιδασκάλους, καὶ χρησιμεύοντα εἰς τὰς Ἐφορευτικὰς Ἐπιτροπὰς πρὸς ἀπόδειξιν τῆς τῶν μαθητῶν προόδου, καὶ σύνταξιν τῶν μηνιαίων ὀνομαστικῶν καταλόγων, δυνάμει τῶν ὁποίων πληρόνονται τὰ διδασκτῆρα. Ἐν ἐλλείψει δὲ τοιοῦτου μαθητολογίου, οἱ Κ.Κ. δημάρχου δὲν θέλουσιν υπογράψαι τὰς μισθοδοτικὰς τῶν δημοδιδασκάλων καταστάσεις, καθότι ἄλλως εἶναι αὐτοὶ ἐνώπιον ὑμῶν ὑπόλογοι διὰ πᾶσαν παράβασιν τῶν διαταττομένων.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 7 Ἰουνίου 1869.

Ὁ Ὑπουργός
Α. ΣΑΡΑΒΑΣ.

Ἄ λ έ ξ. Ι. Β λ ά χ ρ ο ς.